

Scénář k reportáži – paní Ludmila Krystyníková

Zpracovali: Justýna Austová, Olga Býmová, Jan Horáček, Lucie Rabenseifnerová, Vendula Varišková

Základní škola a Mateřská škola Nový Malín, příspěvková organizace, Nový Malín
č. 274

Úvod: zní zpěv paní Krystyníkové *„Madono, dobrá madono...“*

Vendula: Ludmila Krystyníková se narodila v roce 1940 na samotě zvané na Stodoliskách na Valašsku. Přestože byla válka, se svými sestrami se dokázaly bavit. V zimě třeba napadlo tolik sněhu, že ze zaváté chalupy mohly sáňkovat od komína až dolů.

Jejich strava bývala skromná; nejčastěji jedli černý chléb a černou krupici z žita, které rodiče sami vypěstovali. Nemoci léčili zvláštním způsobem.

„Petrolej nebyl jedovatý, přece když byl záškrť, nebo když byl velikánský kašel a bylo podezření, že by to mohl být záškrť, tak vám dali lžičku petroleje spolknout.“

Olga: Tatínek převáděl za války přes hranice partyzány, kterým rodina pomáhala a často se stávalo, že partyzáni vyskočili oknem a německá stráž – financí přišli do chalupy dveřmi. Byl i povolán k výslechu na gestapo do Ostravy. Vyšetřovali tehdy atentát partyzánů na německou stanici ve Velkých Karlovicích. Naštěstí jej však za týden pustili domů.

„To jsme se moc báli všichni. Ve sklepě jsme měli peřiny a všechno, když náhodou něco, tak jsme se schovali, maminka nás všechny schovala dolů do sklepa. To bylo takové... Já nevím, jak bych to řekla, jsou útržky z toho veliké, že ten strach byl spíš takový, že ho měla maminka, že měla strach stařenka, strýc byl u nás. Tak to jsme měli strach. Oni se báli a my s nimi. Takže se ten strach přenášel někdy z rodičů na děti.“

Olga: Skončila 2. světová válka a rodina se rozhodla přestěhovat za lepším životem do Sudet. Od roku 1947 žili v obci Třemešek u Oskavy. Nebylo vůbec lehké si v novém prostředí zvyknout.

„Já, když jsem přišla do Třemešku, jsem se bála vyjít ven, protože to bylo pro mě strašně velké, já jsem měla strach, že zabloudím.“

„Taky jsme, to víte, tam na vrchu chodívali bosí. V Třemešku mě obuli do školy boty a já jsem v tom nemohla chodit, mě to tlačilo. Já jsem letěla do školy zadem, to se dalo od nás a bosá a před školou sem se obula.“

Justýna: Paní Ludmila byla výborná žákyně, ale v osmé třídě jí učitel řekl, že nemůže dál studovat, musí pracovat v zemědělství. Tenkrát cítila velkou křivdu a úplně ve škole přestala mluvit. Začala pracovat v družstvu, ale po dvou letech jí nabídli studium při zaměstnání.

„Když jsem do té školy chodila, do té Libiny, tak jsem měla ještě ve chlévě čtyřicet telat, které jsem poklízela. Ta se musela poklidit a teprve jsem mohla letět do školy, přijít a zase se o ně postarat.“

Lucie: Rodiče byli nuceni vstoupit do družstva. Protože však odmítali, museli odevzdávat vysoké dávky z toho, co vypěstovali a vyrobili.

„Přišli a oni vám v noci třeba chodili kontrolovat, takže byli prasata, oni vám šli do chlévů a počítali, jestli náhodou nemáte kus navíc, jestli jste všechny přihlásili. My jsme měli i prasnice, které měly malé selátka, ale když bylo nějaké malé, tak taťka kolikrát jedno třeba nepřihlásil. No, a tak oni na to přišli a oni ho za to zavřeli.“

Lucie: Tatínek paní Krystyníkové strávil téměř dva roky ve vězení v Olomouci a rodina nakonec pod nátlakem do družstva vstoupila.

Život však šel dál, paní Ludmila se vdala a s manželem v domku v Mladoňově vychovali čtyři děti. Je stále plná energie. Ve svých 83 letech se stará o místní kostel, zahradu, vášnivě houbaří a peče vynikající frgále. A co si myslí o dnešní mládeži?

„Je úžasná, je drzá, je, jak bych řekla, všímavá a je hodná.“